

PUITESOPIMUS
EUROOPAN UNIONIN JA
SEN JÄSENVALTIOIDEN
SEKÄ KOREAN TASAVALLAN VÄLILLÄ

EUROOPAN UNIONI, jäljempänä 'unioni',

sekä

BELGIAN KUNINGASKUNTA,

BULGARIAN TASAVALTA,

TŠEKIN TASAVALTA,

TANSKAN KUNINGASKUNTA,

SAKSAN LIITTOTASAVALTA,

VIRON TASAVALTA,

IRLANTI,

HELLEENIEN TASAVALTA,

ESPANJAN KUNINGASKUNTA,

RANSKAN TASAVALTA,

ITALIAN TASAVALTA,

KYPROKSEN TASAVALTA,

LATVIAN TASAVALTA,

LIETTUAN TASAVALTA,

LUXEMBURGIN SUURHERTTUAKUNTA,

UNKARIN TASAVALTA,

MALTA,

ALANKOMAIDEN KUNINGASKUNTA,

ITÄVALLAN TASAVALTA,

PUOLAN TASAVALTA,

PORTUGALIN TASAVALTA,

ROMANIA,

SLOVENIAN TASAVALTA,

SLOVAKIAN TASAVALTA,

SUOMEN TASAVALTA,

RUOTSIN KUNINGASKUNTA,

ISON-BRITANNIAN JA POHJOIS-IRLANNIN YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA,

jotka ovat Euroopan unionista tehdyn sopimuksen ja Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen sopimuspuolia, jäljempänä 'jäsenvaltiot',

sekä

KOREAN TASAVALTA,

kaikki yhdessä jäljempänä 'sopimuspuolet', jotka

OTTAVAT HUOMIOON perinteiset ystävyysiteensä ja sopimuspuolia yhdistävät historialliset, poliittiset ja taloudelliset siteet,

PALAUTTAVAT MIELEEN Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Korean tasavallan välisen kauppaa ja yhteistyötä koskevan puitesopimuksen, joka allekirjoitettiin Luxemburgissa 28 päivänä lokakuuta 1996 ja joka tuli voimaan 1 päivänä huhtikuuta 2001,

OTTAVAT HUOMIOON nopeutuneen prosessin, jossa Euroopan unionista tulee itsenäinen toimija ulkopolitiikassa sekä turvallisuuden ja oikeuden aloilla,

OVAT TIETOISIA Korean tasavallan kasvavasta asemasta ja omaksumasta vastuusta kansainvälisessä yhteisössä,

KOROSTAVAT suhteidensa laaja-alaisuutta ja jatkuvien pyrkimysten merkitystä yleisen johdonmukaisuuden säilyttämisessä,

VAHVISTAVAT halukkuutensa ylläpitää ja kehittää säännöllistä poliittista vuoropuheluaan, joka perustuu yhteisille arvoille ja pyrkimyksille,

ILMAISEVAT yhteisen tahtonsa kehittää suhteitaan kohti tiiviimpää kumppanuutta myös politiikan, talouden, sosiaaliasioiden ja kulttuurin aloilla,

OVAT VAKAASTI PÄÄTTÄNEET tämän osalta vahvistaa, syventää ja monipuolistaa suhteitaan molemmille tärkeillä aloilla kahdenvälisellä, alueellisella ja maailmanlaajuisella tasolla tasavertaisuuden, suvereniteetin kunnioittamisen, syrjimättömyyden ja yhteisen edun pohjalta,

VAHVISTAVAT pitävänsä tiukasti kiinni ihmisoikeuksien yleismaailmallisessa julistuksessa ja muissa kansainvälisissä ihmisoikeusvälineissä vahvistetuista demokratian periaatteista ja ihmisoikeuksista sekä oikeusvaltion ja hyvän hallintotavan periaatteista,

VAHVISTAVAT pyrkivänsä päättäväisesti torjumaan kansainvälistä yhteisöä koskettavia vakavia rikoksia ja olevansa vakuuttuneita siitä, että kansainvälistä yhteisöä koskettavissa vakavimmissa rikoksissa on varmistettava tehokkaat syytetoimet toteuttamalla kansallisen tason toimenpiteitä ja tehostamalla maailmanlaajuisista yhteistyötä,

KATSOVAT, että terrorismi on uhka turvallisuudelle kaikkialla, ja haluavat tiivistää vuoropuheluaan ja yhteistyötään terrorismin torjunnassa kansainvälisten välineiden, erityisesti Yhdistyneiden Kansakuntien turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1373, mukaisesti sekä vahvistavat ihmisoikeuksien ja oikeusvaltioperiaatteen kunnioittamisen olevan terrorismin torjunnan keskeinen perusta,

OVAT SAMAA MIELTÄ siitä, että joukkotuhoaseiden ja niiden maaliinsaattamisjärjestelmien leviäminen muodostaa merkittävän uhan kansainväliselle turvallisuudelle, ja tunnustavat kansainvälisen yhteisön sitoumuksen torjua niiden leviämistä hyväksytyjen kansainvälisten yleissopimusten ja Yhdistyneiden Kansakuntien turvallisuusneuvoston päätöslauselmien, erityisesti päätöslauselman 1540, mukaisesti, sekä haluavat lujittaa vuoropuheluaan ja yhteistyötään tällä alalla,

TUNNUSTAVAT, että oikeuden, vapauden ja turvallisuuden alalla tarvitaan tiiviimpää yhteistyötä,

PALAUTTAVAT MIELEEN tältä osin, että sopimuksen ne määräykset, jotka kuuluvat Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen kolmannen osan V osaston soveltamisalaan, sitovat Yhdistynyttä kuningaskuntaa ja Irlantia erillisinä sopimuspuolina eivätkä osana Euroopan unionia, kunnes Euroopan unioni ilmoittaa Korean tasavallalle, että määräykset sitovat jompaakumpaa valtiota osana Euroopan unionia Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan unionin toiminnasta tehtyyn sopimukseen liitetyn, Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin asemaa koskevan pöytäkirjan mukaisesti, ja että sama koskee Tanskaa kyseisiin sopimuksiin liitetyn, Tanskan asemaa koskevan pöytäkirjan mukaisesti,

TUNNUSTAVAT haluavansa edistää kestävästä kehitystä talouden, sosiaaliasioiden ja ympäristön aloilla,

ILMAISEVAT sitoumuksensa varmistaa ympäristönsuojelun korkea taso ja tehdä yhteistyötä ilmastonmuutoksen torjunnassa,

MUISTUTTAVAT tukevansa oikeudenmukaista globalisaatiota, täyden ja tuottavan työllisyyden tavoitetta sekä ihmisarvoisen työn tarjoamista kaikille,

TUNNUSTAVAT, että sopimuspuolten väliset kauppaja- ja investointivirrat ovat kasvaneet Maailman kauppajärjestön (WTO) kansainvälisiin sääntöihin perustuvan kauppajärjestelmän ansiosta,

HALUAVAT edistää kaupan ja investointien kestävästä kasvusta ja kehityksestä sopimuspuolten välillä, ja turvata sille edellytykset, yhteisen edun mukaisesti muun muassa perustamalla vapaakauppa-alueen,

OVAT SAMAA MIELTÄ siitä, että maailmanlaajuisien ongelmien, kuten terrorismi, kansainvälistä yhteisöä koskevat vakavat rikokset, joukkotuhoaseiden ja niiden maaliinsaattamisjärjestelmien leviäminen, ilmastonmuutos, energiaan ja luonnonvaroihin liittyvä epävarmuus, köyhyys ja finanssikriisi, käsittelemiseksi tarvitaan kollektiivisia toimia,

OVAT VAKAASTI PÄÄTTÄNEET lujittaa yhteistyötä yhteisen edun mukaisilla aloilla, joita ovat erityisesti demokratian periaatteiden edistäminen ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen, joukkotuhouhaseiden leviämisen estäminen, pienaseiden ja kevyiden aseiden laittoman kaupan torjunta, toimenpiteet kansainvälistä yhteisöä koskevissa vakavimmissa rikoksissa, terrorismin torjunta, yhteistyö alueellisissa ja kansainvälisissä järjestöissä, kauppa ja investoinnit, talouspoliittinen vuoropuhelu, liiketoimintayhteistyö, verotus, tulliasiat, kilpailupolitiikka, tietoyhteiskunta, tiede ja teknologia, energia, liikenne, meriliikennepolitiikka, kuluttajapolitiikka, terveys, työllisyys ja sosiaaliasiat, ympäristö ja luonnonvarat, ilmastonmuutos, maatalous, maaseudun kehittäminen ja metsätalous, meret ja kalastus, kehitysapu, kulttuuri, tiedotus, viestintä, audiovisuaalinen ala ja tiedotusvälineet, koulutus, oikeusvaltioperiaate, oikeudellinen yhteistyö, henkilötietojen suoja, muuttoliike, laittomien huumausaineiden torjunta, järjestäytyneen rikollisuuden ja korruption torjunta, rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjunta, tietoverkkorikollisuuden torjunta, lainvalvonta, matkailu, kansalaisyhteiskunta, julkishallinto ja tilastot,

OVAT TIETOISIA siitä, että on tärkeä saada ne henkilöt ja yhteisöt osallistumaan yhteistyöhön, joita asia välittömästi koskee, erityisesti taloudelliset toimijat ja niitä edustavat elimet,

TUNNUSTAVAT, että on suotavaa kohottaa kummankin sopimuspuolen asemaa ja profiilia toisen sopimuspuolen alueella ja edistää ihmistenvälisiä yhteyksiä sopimuspuolten välillä,

OVAT SOPINEET SEURAAVAA:

I OSASTO

PERUSTA JA SOVELTAMISALA

1 ARTIKLA

Yhteistyön perusta

1. Sopimuspuolet vahvistavat pitävänsä kiinni demokratian periaatteista, ihmisoikeuksista, perusvapauksista ja oikeusvaltioperiaatteesta. Ihmisoikeuksien yleismaailmallisessa julistuksessa ja muissa asiaankuuluvissa kansainvälisissä ihmisoikeusvälineissä määriteltyjen, oikeusvaltioperiaatetta heijastavien demokratian periaatteiden, ihmisoikeuksien ja perusvapauksien kunnioittaminen on kummankin sopimuspuolen sisä- ja ulkopolitiikan lähtökohta ja olennainen osa tätä sopimusta.
2. Sopimuspuolet vahvistavat noudattavansa Yhdistyneiden Kansakuntien peruskirjaa ja tukevansa siinä esitettyjä yhteisiä arvoja.
3. Sopimuspuolet vahvistavat sitoumuksensa tukea kokonaisvaltaista kestäväää kehitystä ja talouskasvua, myötävaikuttaa kansainvälisesti sovittujen kehitystavoitteiden saavuttamiseen ja tehdä yhteistyötä maailmanlaajuisiin ympäristöongelmiin, erityisesti ilmastonmuutokseen, puuttumiseksi.

4. Sopimuspuolet vahvistavat sitoumuksensa noudattaa hyvän hallintotavan periaatteita ja torjua korruptiota ottaen erityisesti huomioon kansainväliset velvoitteensa.
5. Sopimuspuolet korostavat yhteistä sitoumustaan kattaviin kahdenvälisiin suhteisiin ja niiden yleisen johdonmukaisuuden säilyttämiseen.
6. Sopimuspuolet sopivat pyrkivänsä suhteissaan tiiviimpään kumppanuuteen sekä kehittävänsä yhteistyöaloja kahdenvälisellä, alueellisella ja maailmanlaajuisella tasolla.
7. Tämän sopimuksen täytäntöönpano sopimuspuolten välillä, joilla on yhteiset arvot ja jotka kunnioittavat toisiaan, perustuu näin ollen vuoropuhelulle, keskinäiselle kunnioitukselle, tasavertaiselle kumppanuudelle, monenvälisyydelle, konsensusperiaatteelle ja kansainvälisen oikeuden kunnioittamiselle.

2 ARTIKLA

Yhteistyön tavoitteet

1. Tehostaakseen yhteistyötään sopimuspuolet sitoutuvat tiivistämään poliittista vuoropuheluaan ja edistämään taloussuhteitaan. Sopimuspuolten tavoitteena on erityisesti:
 - a) sopia tulevaisuutta koskevasta näkemyksestä kumppanuutensa lujittamiseksi ja suunnitella yhteisiä hankkeita tämän näkemyksen toteuttamiseksi,

- b) käydä säännöllisiä poliittisia vuoropuheluja,
- c) tukea kollektiivisia toimia maailmanlaajuisten ongelmien ratkaisemiseksi kaikilla asiaankuuluvilla alueellisilla ja kansainvälisillä foorumeilla ja kaikissa asiaankuuluvissa alueellisissa ja kansainvälisissä järjestöissä,
- d) tukea taloudellista yhteistyötä molemmille tärkeillä aloilla, myös tiede- ja teknologiayhteistyötä, tavoitteena monipuolistaa kauppaa yhteiseksi eduksi,
- e) edistää yritysten välistä yhteistyötä helpottamalla molemminpuolista sijoitustoimintaa ja parantamalla keskinäistä ymmärtämystä,
- f) lisätä osallistumista toistensa yhteistyöohjelmiin, joihin toinen sopimuspuoli voi osallistua,
- g) kohottaa kummankin sopimuspuolen asemaa ja profiilia toistensa alueilla erilaisin keinoin, esimerkiksi kulttuurivaihdon, tietotekniikan käytön ja koulutuksen avulla,
- h) edistää ihmisten välisiä yhteyksiä ja ymmärtämystä.

2) Sopimuspuolet, jotka ottavat huomioon vakiintuneen kumppanuutensa ja yhteiset arvonsa, sopivat kehittävänsä yhteistyötään ja vuoropuheluaan kaikissa yhteisen edun mukaisissa asioissa. Sopimuspuolten tavoitteena on erityisesti:

- a) vahvistaa poliittista vuoropuhelua ja yhteistyötä erityisesti koskien ihmisoikeuksia, joukkotuhousoaseiden leviämisen estämistä, pienaseita ja kevyitä aseita, kansainvälistä yhteisöä koskettavia vakavimpia rikoksia ja terrorismin torjuntaa,
- b) vahvistaa yhteistyötä kaikilla molemmille tärkeillä kaupan ja investointeihin liittyvillä aloilla ja turvata edellytykset kaupan ja investointien kestäväälle kasvulle sopimuspuolten välillä yhteisen edun mukaisesti,
- c) vahvistaa taloudellista yhteistyötä ja erityisesti talouspoliittista vuoropuhelua, liiketoimintayhteistyötä sekä yhteistyötä verotuksen, tulliasioiden, kilpailupolitiikan, tietoyhteiskunnan, tieteen ja teknologian, energian, liikenteen, meriliikennepolitiikan ja kuluttajapolitiikan aloilla,

- d) vahvistaa yhteistyötä kestäväen kehityksen alalla ja erityisesti terveyden, työllisyyden ja sosiaaliasioiden, ympäristön ja luonnonvarojen, ilmastonmuutoksen, maatalouden, maaseudun kehittämisen ja metsätalouden, merten ja kalastuksen sekä kehitysavun aloilla,
- e) vahvistaa yhteistyötä kulttuurin, tiedotuksen, viestinnän, audiovisuaalisen alan ja tiedotusvälineiden sekä koulutuksen aloilla,
- f) vahvistaa yhteistyötä oikeuden, vapauden ja turvallisuuden alalla ja erityisesti aloilla, jotka koskevat oikeusvaltioperiaatetta, oikeudellista yhteistyötä, henkilötietojen suojaa, muuttoliikettä, laittomien huumausaineiden torjuntaa, järjestäytyneen rikollisuuden ja korruption torjuntaa, rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjuntaa, tietoverkkorikollisuuden torjuntaa ja lainvalvontaa,
- g) vahvistaa yhteistyötä muilla molemmille tärkeillä aloilla, erityisesti matkailun, kansalaisyhteiskunnan, julkishallinnon ja tilastojen aloilla.

II OSASTO

POLIITTINEN VUOROPUHELU JA YHTEISTYÖ

3 ARTIKLA

Poliittinen vuoropuhelu

1. Korean tasavallan ja Euroopan unionin välillä aloitetaan yhteisiin arvoihin ja pyrkimyksiin perustuva säännöllinen poliittinen vuoropuhelu. Vuoropuhelua käydään Korean tasavallan ja Euroopan unionin sopimien menettelyjen mukaisesti.
2. Poliittisen vuoropuhelun tavoitteena on:
 - a) korostaa sopimuspuolten sitoutumista demokratiaan sekä ihmisoikeuksien ja perusvapauksien kunnioittamiseen,
 - b) edistää kansainvälisten tai alueellisten konfliktien rauhanomaista ratkaisua ja Yhdistyneiden Kansakuntien ja muiden kansainvälisten järjestöjen aseman vahvistamista,
 - c) lisätä poliittista neuvonpitoa sellaisista kansainvälisistä turvallisuuskysymyksistä kuin asevalvonta ja aseriisunta, joukkotuhoaseiden leviämisen estäminen ja tavanomaisten aseiden kansainväliset siirrot,

- d) tarkastella keskeisiä molempia kiinnostavia kansainvälisiä kysymyksiä ja lisätä merkityksellisten tietojen vaihtoa sekä sopimuspuolten välillä että kansainvälisillä foorumeilla,
 - e) lisätä neuvotteluja kysymyksistä, jotka koskevat erityisesti Aasian ja Tyynenmeren alueen sekä Euroopan maita, tavoitteena edistää rauhaa, vakautta ja vaurautta molemmilla alueilla.
3. Sopimuspuolten välistä vuoropuhelua käydään sopimuspuolten välisten yhteydenottojen, tietojenvaihtojen ja neuvottelujen avulla, erityisesti seuraavin muodoin:
- a) johtotason huippukokoukset, joita järjestetään aina kun sopimuspuolet katsovat tämän tarpeelliseksi,
 - b) ministeritason vuotuiset neuvottelut, joita järjestetään aina kun sopimuspuolet sopivat asiasta,
 - c) tietojenvaihto ylempien virkamiesten tasolla keskeisistä kansainvälisistä ja kansallisista tapahtumista,
 - d) alakohtaiset vuoropuhelut molempia kiinnostavista kysymyksistä,
 - e) valtuuskuntavaihdot Euroopan parlamentin ja Korean tasavallan kansalliskokouksen välillä.

4 ARTIKLA

Joukkotuhoseiden leviämisen estäminen

1. Sopimuspuolet katsovat, että joukkotuhoseiden ja niiden maaliinsaattamisjärjestelmien leviäminen niin valtiollisille kuin valtioista riippumattomille toimijoille on yksi vakavimmista kansainvälisen vakauden ja turvallisuuden uhkatekijöistä.
2. Tämän vuoksi sopimuspuolet sopivat tekevänsä yhteistyötä ja myötävaikuttavansa joukkotuhoseiden ja niiden maaliinsaattamisjärjestelmien leviämisen estämiseen noudattamalla kaikilta osin aseriisuntaan ja joukkotuhoseiden leviämisen estämiseen liittyviä oikeudellisia velvoitteitaan ja muita tähän liittyviä välineitä, joista molemmat sopimuspuolet ovat sopineet. Sopimuspuolet ovat yhtä mieltä siitä, että tämä määräys on olennainen osa tätä sopimusta.
3. Sopimuspuolet sopivat myös tekevänsä yhteistyötä ja myötävaikuttavansa joukkotuhoseiden ja niiden maaliinsaattamisjärjestelmien leviämisen estämiseen:
 - a) toteuttamalla toimia kaikkien muiden asiaa koskevien kansainvälisten välineiden allekirjoittamiseksi, ratifioimiseksi tai niihin liittymiseksi tapauksesta riippuen ja niiden panemiseksi kaikilta osin täytäntöön,
 - b) perustamalla joukkotuhoseiden ja niihin liittyvien tavaroiden ja teknologioiden leviämisen estämiseksi tehokkaan kansallisen vientivalvontajärjestelmän, joka sisältää loppukäyttäjiin kohdistuvan valvonnan sekä tarkoituksenmukaiset siviili- ja rikosoikeudelliset rangaistukset vientivalvonnan rikkomisesta.
4. Sopimuspuolet sopivat, että niiden välinen poliittinen vuoropuhelu täydentää ja vahvistaa näitä sopimuksen osia.

5 ARTIKLA

Pienaseet ja kevyet aseet

1. Sopimuspuolet tunnustavat, että pienaseiden ja kevyiden aseiden ja niissä käytettävien ampumatarvikkeiden laitton tuotanto, siirto ja liikkuminen sekä niiden liiallinen keskittyminen, huono hallinnointi, riittämättömästi turvatut varastot ja valvomaton leviäminen ovat edelleenkin vakava uhka rauhalle ja kansainväliselle turvallisuudelle.
2. Sopimuspuolet sopivat noudattavansa pienaseiden ja kevyiden aseiden sekä niissä käytettävien ampumatarvikkeiden laittoman kaupan torjuntaa koskevia sitoumuksiaan kansainvälisten välineiden mukaisesti, joita ovat muun muassa pienaseiden ja kevyiden aseiden laittoman kaupan kaikkien osa-alueiden ehkäisemistä, torjumista ja poistamista koskeva Yhdistyneiden Kansakuntien toimintaohjelma ja kansainvälinen väline, jonka avulla valtiot voivat tunnistaa ja jäljittää nopeasti ja luotettavasti laittomat pienaseet ja kevyet aseet, sekä noudattavansa YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselmien mukaisia velvoitteitaan.
3. Sopimuspuolet sitoutuvat tekemään yhteistyötä ja varmistamaan pienaseiden ja kevyiden aseiden sekä ampumatarvikkeiden laittoman kaupan torjuntaa koskevien toimiensa koordinoinnin, täydentävyyden ja synergian maailmanlaajuisella, alueellisella, osa-alueellisella ja kansallisella tasolla.

6 ARTIKLA

Kansainvälistä yhteisöä koskettavat vakavimmat rikokset

1. Sopimuspuolet vahvistavat, etteivät vakavimmat koko kansainvälistä yhteisöä koskettavat rikokset saa jäädä rankaisematta ja että niiden osalta on varmistettava tehokas syytteenpano kansallisen tason toimenpitein ja lisäämällä tarvittaessa kansainvälistä yhteistyötä, myös Kansainvälisen rikostuomioistuimen kanssa. Sopimuspuolet sopivat tukevansa täysimääräisesti Kansainvälisen rikostuomioistuimen Rooman perussäännön ja muiden asiaa koskevien välineiden yleismaailmallista soveltamista ja loukkaamattomuutta.
2. Sopimuspuolet ovat yhtä mieltä siitä, että niiden olisi hyödyllistä käydä näistä asioista vuoropuhelua.

7 ARTIKLA

Yhteistyö terrorismin torjunnassa

1. Sopimuspuolet, jotka vahvistavat terrorismin torjunnan tärkeyden, sopivat tekevänsä yhteistyötä terroritekojen estämiseksi ja tukahduttamiseksi sovellettavien kansainvälisten yleissopimusten, kansainvälinen humanitaarinen oikeus, ihmisoikeuksia koskeva oikeus ja pakolaisoikeus mukaan luettuina, omien lakiensa ja asetustensa mukaisesti ja ottaen huomioon 8 päivänä syyskuuta 2006 annettuun YK:n yleiskokouksen päätöslauselmaan 60/288 sisältyvän YK:n maailmanlaajuisen terrorisminvastaisen strategian.

2. Sopimuspuolet tekevät yhteistyötä erityisesti:
- a) YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselmien täytäntöönpanossa ja muista asiaankuuluvista kansainvälisistä yleissopimuksista ja välineistä johtuvien velvoitteidensa noudattamisessa,
 - b) vaihtamalla tietoja terroristiryhmistä ja niiden tukiverkostoista kansainvälisen oikeuden ja kansallisten lakien mukaisesti,
 - c) vaihtamalla näkemyksiä terrorismin torjunnan keinoista ja menetelmistä, tekniset seikat ja koulutus mukaan luettuina, ja vaihtamalla terrorismin ehkäisemiseen liittyviä kokemuksia,
 - d) syventääkseen terrorismin torjuntaa koskevaa kansainvälistä yhteisymmärrystä, johon liittyy tarvittaessa terroriteon oikeudellinen määrittely, ja etenkin pyrkimällä yhteisymmärrykseen laajasta kansainvälistä terrorismia koskevasta yleissopimuksesta,
 - e) vaihtamalla tietoja parhaista käytänteistä, jotka koskevat ihmisoikeuksien suojelua terrorismin torjunnassa.

III OSASTO

YHTEISTYÖ ALUEELLISISSA JA KANSAINVÄLISISSÄ JÄRJESTÖISSÄ

8 ARTIKLA

Yhteistyö alueellisissa ja kansainvälisissä järjestöissä

Sopimuspuolet sitoutuvat tekemään yhteistyötä ja vaihtamaan näkemyksiä alueellisen ja kansainvälisen tason foorumeilla ja järjestöissä, joista mainittakoon esimerkkeinä Yhdistyneet Kansakunnat, Kansainvälinen työjärjestö (ILO), Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestö (OECD), WTO, Aasian ja Euroopan yhteistyöprosessi (ASEM) ja ASEANin alueellinen foorumi (ARF).

IV OSASTO

YHTEISTYÖ TALOUDELLISEN KEHITYKSEN ALALLA

9 ARTIKLA

Kauppa ja investoinnit

1. Sopimuspuolet sitoutuvat tekemään yhteistyötä edistääkseen kaupan ja investointien kestävää kasvua ja kehittymistä niiden välillä ja turvatakseen siihen edellytykset yhteisen edun mukaisesti. Sopimuspuolet käyvät vuoropuhelua ja vahvistavat yhteistyötä kaikilla kauppaan ja investointeihin liittyvillä yhteisen edun mukaisilla aloilla edistääkseen kestäviä kauppaa- ja investointivirtoja, ehkäistäkseen ja poistaakseen kaupan ja investointien esteitä sekä tukeakseen monenvälistä kauppajärjestelmää.
2. Tätä varten sopimuspuolet tekevät yhteistyötä kaupan ja investointien alalla vapaakauppa-alueen perustamisesta tehdyn sopimuksen puitteissa. Edellä mainittu sopimus muodostaa erityissopimuksen, jolla pannaan täytäntöön tämän sopimuksen kauppaa koskevat määräykset 43 artiklan ehtojen mukaisesti.
3. Sopimuspuolet antavat toisilleen tietoja ja vaihtavat näkemyksiä kahdenvälisen ja kansainvälisen kaupan ja investointien kehityksestä sekä tähän liittyvistä politiikoista ja kysymyksistä.

10 ARTIKLA

Talouspoliittinen vuoropuhelu

1. Sopimuspuolet sopivat tiivistävänsä viranomaistensa välistä vuoropuhelua ja edistävänsä makrotaloudellisia politiikkoja ja kehityssuuntauksia koskevien tietojen ja kokemusten vaihtoa.
2. Sopimuspuolet sopivat tiivistävänsä vuoropuhelua ja yhteistyötä parantaakseen kirjanpito-, tilintarkastus-, valvonta- ja sääätelyjärjestelmiä pankki- ja vakuutusosalalla sekä muilla finanssisektorin osa-alueilla.

11 ARTIKLA

Liiketoimintayhteistyö

1. Sopimuspuolet, ottaen huomioon talouspolitiikkansa ja tavoitteensa, sopivat edistävänsä yhteistyötä kaikilla soveltuviksi katsotuilla elinkeinopolitiikan aloilla tavoitteena erityisesti pienten ja keskisuurten yritysten, jäljempänä 'pk-yritykset', kilpailukyvyn parantaminen muun muassa seuraavasti:
 - a) vaihtamalla tietoja ja kokemuksia pk-yritysten kilpailukykyä parantavien toimintaedellytysten luomisesta ja pk-yritysten perustamiseen liittyvistä menettelyistä,
 - b) edistämällä talouden toimijoiden välisiä yhteyksiä ja yhteisiä investointeja sekä perustamalla yhteisyhteyksiä ja yhteisiä tietoverkkoja etenkin käynnissä olevien ohjelmien puitteissa,

- c) helpottamalla rahoituksen saamista ja markkinointia, antamalla tietoja ja kannustamalla innovointiin,
- d) helpottamalla kummankin sopimuspuolen pk-yritysten toimintaa,
- e) edistämällä yritysten yhteiskunnallista vastuuta ja vastuullisuutta sekä vastuullista yritystoimintaa, myös kestäväää kulutusta ja tuotantoa.

2. Sopimuspuolet helpottavat kummankin sopimuspuolen yksityisten toimijoiden tällä alalla toteuttamaa yhteistyötä.

12 ARTIKLA

Verotus

Vahvistaakseen ja edistääkseen taloudellista toimintaa ottaen samalla huomioon tarpeen luoda tarkoituksenmukainen sääntelykehys sopimuspuolet tunnustavat avoimuuden, tietojenvaihdon ja oikeudenmukaisen verokilpailun periaatteet verotuksen alalla ja sitoutuvat noudattamaan niitä. Tätä varten sopimuspuolet toimivaltuuksiensa mukaisesti parantavat kansainvälistä yhteistyötä verotuksen alalla, helpottavat lainmukaisten verotulojen keräämistä ja kehittävät toimenpiteitä edellä mainittujen periaatteiden tehokkaan noudattamisen varmistamiseksi.

13 ARTIKLA

Tulliasiat

Sopimuspuolet tekevät tulliasioissa kahden- ja monenvälistä yhteistyötä. Tätä varten ne etenkin vaihtavat kokemuksia ja selvittävät mahdollisuuksia yksinkertaistaa menettelyjä, lisätä avoimuutta ja kehittää yhteistyötä. Ne pyrkivät myös näkökantojen lähentämiseen ja yhteiseen toimintaan asiaankuuluvilla kansainvälisillä foorumeilla.

14 ARTIKLA

Kilpailupolitiikka

1. Sopimuspuolet edistävät taloudellisessa toiminnassa rehellistä kilpailua panemalla kilpailua koskevat lakinsa ja asetuksensa kaikilta osin täytäntöön.
2. Tämän artiklan 1 kohdassa tarkoitetun tavoitteen saavuttamiseksi ja kilpailunvastaista toimintaa koskevasta yhteistyöstä Euroopan yhteisön ja Korean tasavallan hallituksen välillä tehdyn sopimuksen mukaisesti sopimuspuolet sitoutuvat tekemään yhteistyötä:
 - a) tunnustamalla kilpailulainsäädännön ja kilpailuviranomaisten merkityksen ja pyrkimällä lainsäädännön proaktiiviseen täytäntöönpanoon oikeudenmukaisen kilpailuympäristön luomiseksi,
 - b) vaihtamalla tietoja ja lisäämällä yhteistyötä kilpailuviranomaisten välillä.

15 ARTIKLA

Tietoyhteiskunta

1. Sopimuspuolet, jotka tunnustavat tieto- ja viestintäteknikoiden olevan keskeisessä asemassa nyky-yhteiskunnassa ja ehdottoman tärkeitä taloudelliselle ja sosiaaliselle kehitykselle, sopivat tämän alan politiikkojaan koskevasta näkemystenvaihdosta.
2. Tämän alan yhteistyössä keskitytään muun muassa:
 - a) vaihtamaan näkemyksiä tietoyhteiskunnan eri näkökohdista, etenkin sähköistä viestintää koskevasta politiikasta ja sääntelystä, mukaan lukien yleispalvelu, lupien myöntäminen ja yleisvaltuutukset, yksityisyyden ja henkilötietojen suoja sekä sääntelyviranomaisen riippumattomuus ja tehokkuus,
 - b) tutkimusverkostojen ja -palvelujen yhteenliitettävyyteen ja yhteentoimivuuteen, myös aluetasolla,
 - c) uusien tieto- ja viestintäteknikoiden standardointiin ja levittämiseen,
 - d) tutkimusyhteistyön edistämiseen sopimuspuolten välillä tieto- ja viestintäteknikan alalla,

- e) tieto- ja viestintätekniikoihin liittyviin turvallisuusnäkökohtiin, joihin kuuluvat verkon turvallisen käytön edistäminen, tietoverkkorikollisuuden torjunta sekä tietotekniikan ja kaikenlaisten sähköisten viestintävälineiden väärinkäytön ehkäiseminen.
3. Sopimuspuolet edistävät yritysten välistä yhteistyötä.

16 ARTIKLA

Tiede ja teknologia

Sopimuspuolet edistävät, kehittävät ja helpottavat yhteistyötoimia tieteen ja teknologian aloilla rauhanomaisissa tarkoituksissa Euroopan yhteisön ja Korean tasavallan hallituksen välisen tieteellistä ja teknistä yhteistyötä koskevan sopimuksen mukaisesti.

17 ARTIKLA

Energia

1. Sopimuspuolet tunnustavat energia-alan tärkeyden taloudelliselle ja yhteiskunnalliselle kehitykselle ja pyrkivät toimivaltansa rajoissa lisäämään yhteistyötä tällä alalla tarkoituksenaan:
 - a) monipuolistaa energiantuotantoa energiavarmuuden parantamiseksi ja kehittää uusia, kestäviä, innovatiivisia ja uusiutuvia energiamuotoja, joita ovat muun muassa biopolttoaineet ja biomassa, tuuli- ja aurinkoenergia sekä vesivoima,
 - b) tukea politiikkojen kehittämistä, joiden tavoitteena on lisätä uusiutuvan energian kilpailukykyä,
 - c) saavuttaa energian käytössä järkevä taso sekä tarjonnan että kysynnän suhteen edistämällä energiatehokkuutta energian tuotannossa, kuljetuksessa, jakelussa ja loppukäytössä,
 - d) edistää kestävään energiantuotantoon ja energiatehokkuuteen tarkoitetun teknologian siirtoa,
 - e) tehostaa kapasiteetin kehittämistä ja helpottaa investointeja energia-alalla ottaen huomioon avoimuutta, syrjimättömyyttä ja yhteensopivuutta markkinoiden kanssa koskevat periaatteet,

- f) edistää kilpailua energiamarkkinoilla,
 - g) vaihtaa näkemyksiä maailmanlaajuisten energiamarkkinoiden kehityksestä, muun muassa sen vaikutuksista kehitysmaihin.
2. Tätä varten sopimuspuolet pyrkivät tarvittaessa edistämään seuraavia yhteistyötoimia erityisesti olemassa olevien alueellisten ja kansainvälisten foorumien kautta:
- a) yhteistyö energiapolitiikan laadinnassa ja energiapolitiikkojen kannalta merkityksellisten tietojen vaihto,
 - b) energiamarkkinoiden, -teollisuuden ja -teknologian tilannetta ja kehityssuuntauksia koskevien tietojen vaihto,
 - c) yhteisten selvitysten ja tutkimusten toteuttaminen,
 - d) kaupan ja investointien lisääminen energia-alalla.

18 ARTIKLA

Liikenne

1. Sopimuspuolet pyrkivät tekemään yhteistyötä kaikilla merkityksellisillä liikennepolitiikan osa-alueilla, myös yhdenmetyssä liikennepolitiikassa, parantaakseen tavaroiden ja matkustajien liikkuvuutta sekä edistääkseen meri- ja lentoliikenteen turvallisuutta ja turvaa, ympäristönsuojelua ja kuljetusjärjestelmiensä tehokkuutta.

2. Sopimuspuolten välisellä yhteistyöllä pyritään edistämään tällä alalla:
- a) tietojenvaihtoa sopimuspuolten liikennepolitiikoista ja alan käytännöistä erityisesti kaupunki-, maaseutu-, sisävesi-, lento- ja meriliikenteen osalta, mukaan luettuna logistiikka ja multimodaalikuljetusverkkojen yhteenliitettävyys ja yhteentoimivuus sekä teiden, rautateiden, satamien ja lentokenttien hallinnointi,
 - b) vuoropuhelua ja yhteisiä toimia yhteisen edun mukaisilla aloilla lentoliikenteessä, mukaan luettuna yhteisymmärrys tietyistä lentoliikennepalvelujen näkökohdista ja suhteiden kehittämismahdollisuuksien selvittäminen, sekä tekninen ja sääntelyyn liittyvä yhteistyö sellaisilla aloilla kuin lentoturvallisuus, turvatoimet, ympäristö, lentoliikenteen hallinnointi, kilpailuoikeuden soveltaminen ja lentokuljetusalan taloudellinen sääntely tarkoituksin tukea sääntelyn lähentämistä ja liiketoiminnan esteiden poistamista. Sopimuspuolet selvittävät tältä pohjalta mahdollisuuksia kattavampaan yhteistyöhön siviili-ilmailun alalla,
 - c) yhteistyötä kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi kuljetusalalla,
 - d) yhteistyötä kansainvälisillä liikennefoorumeilla,

e) turvatoimia, turvallisuutta ja pilaantumisen ehkäisemistä koskevien vaatimusten täytäntöönpanoa erityisesti meri- ja lentoliikenteen aloilla molempia sopimuspuolia sitovien, asiaa koskevien kansainvälisten yleissopimusten mukaisesti sekä asianomaisilla kansainvälisillä foorumeilla tehtävää kansainvälisten sääntöjen täytäntöönpanon tehostamiseen tähtäävää yhteistyötä.

3. Sopimuspuolet tekevät yhteistyötä maailmanlaajuisen siviilisatelliittinavigoinnin alalla Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Korean tasavallan välillä tehdyn maailmanlaajuisista siviilisatelliittinavigointijärjestelmää (GNSS) koskevan yhteistyösopimuksen mukaisesti.

19 ARTIKLA

Meriliikennepolitiikka

1. Sopimuspuolet sitoutuvat pyrkimään tavoitteeseen saada aikaan kaupallisin perustein tapahtuvaan reiluun kilpailuun perustuva rajoittamaton pääsy kansainvälisille meriliikennemarkkinoille ja meriliikenteeseen tämän artiklan määräysten mukaisesti.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitetun tavoitteen saavuttamiseksi sopimuspuolet:
- a) eivät sisällytä tuleviin, kolmansien maiden kanssa merikuljetuspalveluista tehtäviin kahdenvälisiin sopimuksiin lastinjakojärjestelyitä, kuivan ja nestemäisen irtolastin kuljetukset ja linjaliikenne mukaan luettuna, eivätkä ota käyttöön tällaisia lastinjakojärjestelyjä, jos niitä on aiemmissa kahdenvälisissä sopimuksissa,
 - b) pidättäytyvät tämän sopimuksen tultua voimaan toteuttamasta hallinnollisia, teknisiä ja lainsäädännöllisiä toimenpiteitä, joiden seurauksena voisi olla niiden omien kansalaisten tai yritysten ja toisen sopimuspuolen kansalaisten tai yritysten erilainen kohtelu kansainvälisiin merikuljetuksiin liittyvässä palvelujen tarjonnassa,
 - c) sitoutuvat olemaan kohtelematta huonommin toisen sopimuspuolen kansalaisten tai yritysten liikennöimiä aluksia kuin omiaan kun on kyseessä pääsy kansainväliselle kaupalle avoimna oleviin satamiin, satamien infrastruktuurin ja oheispalveluiden käyttö sekä näihin toimintoihin liittyvät maksut, tullipalvelut sekä ankkuripaikan ja lastaus- ja purkauspalveluiden tarjoaminen,
 - d) sallivat toisen sopimuspuolen varustamojen pitää kaupallista toimipaikkaa alueellaan harjoittaakseen varustamoasiamiestoimintaa sijoittautumis- ja toimintaedellytyksin, jotka eivät ole huonompia kuin sopimuspuolen omille yrityksille taikka, jos ne ovat paremmat, jonkun kolmannen maan yritysten tytäryhtiöille tai sivuliikkeille myönnetyt edellytykset.

3. Tässä artiklassa pääsyyllä kansainvälisille meriliikennemarkkinoille tarkoitetaan muun muassa kunkin sopimuspuolen kansainvälisten merikuljetusten tarjoajien oikeutta järjestää ovelta ovelle -kuljetuspalveluja, joihin liittyy merikuljetusosuus, ja oikeutta tätä varten tehdä sopimus suoraan muita kuljetusmuotoja kuin merikuljetuksia tarjoavien paikallisten tarjoajien kanssa toisen sopimuspuolen alueella rajoittamatta kyseisillä muilla kuljetusmuodoilla tapahtuviin tavaroiden ja henkilöiden kuljetuksiin liittyvien kansalaisuutta koskevien rajoitusten soveltamista.

4. Tämän artiklan määräyksiä sovelletaan Euroopan unionin yrityksiin ja Korean yrityksiin. Määräyksiä sovelletaan myös varustamoihin, jotka ovat sijoittautuneet Euroopan unionin tai Korean tasavallan alueen ulkopuolelle, mutta joissa määräysvaltaa käyttävät jonkin jäsenvaltion tai Korean tasavallan kansalaiset, jos kyseisten varustamojen alukset on rekisteröity kyseisessä jäsenvaltiossa tai Korean tasavallassa asianomaisen lainsäädännön mukaisesti.

5. Varustamoasiamiestoiminnan aloittamisesta Euroopan unionissa ja Korean tasavallassa sovitaan tarvittaessa erityissopimuksilla.

6. Sopimuspuolet käyvät vuoropuhelua meriliikennepolitiikan alalla.

20 ARTIKLA

Kuluttajapolitiikka

Sopimuspuolet pyrkivät tekemään yhteistyötä kuluttajapolitiikan alalla kuluttajansuojan korkean tason turvaamiseksi. Sopimuspuolet sopivat, että tämän alan yhteistyössä voidaan mahdollisuuksien mukaan:

- a) yhdenmukaistaa sopimuspuolten kuluttajalainsäädäntöjä kaupan esteiden välttämiseksi samalla varmistaen kuluttajansuojan korkea taso,
- b) edistää tietojenvaihtoa kuluttajajärjestelmistä ja kuluttajalainsäädännöstä, kulutustavaroiden turvallisuudesta, kuluttajalainsäädännön täytäntöönpanosta, kuluttajien valistamisesta ja vaikutusmahdollisuuksista sekä kuluttajien oikeussuojasta,
- c) edistää riippumattomien kuluttajajärjestöjen samoin kuin kuluttajien edustajien välisten yhteyksien kehittämistä.

V OSASTO

YHTEISTYÖ KESTÄVÄN KEHITYKSEN ALALLA

21 ARTIKLA

Terveys

1. Sopimuspuolet sopivat edistävänsä keskinäistä yhteistyötä ja tietojenvaihtoa terveyden alalla ja rajatylittävien terveysongelmien tehokasta hallintaa.
2. Sopimuspuolet pyrkivät edistämään tietojenvaihtoa ja keskinäistä yhteistyötä muun muassa seuraavasti:
 - a) tietojenvaihto tartuntatautien, kuten influenssapandemioiden, seurannasta, ennakkovaroituksista ja vastatoimenpiteistä,
 - b) tietojenvaihto terveydenhuoltostrategioista ja kansanterveys suunnitelmista,
 - c) tietojenvaihto terveydenedistämispolitiikoista, kuten tupakoinninvastaisista kampanjoista, lihavuuden ehkäisystä ja taudintorjunnasta,
 - d) tietojenvaihto mahdollisuuksien mukaan lääkkeiden turvallisuutta ja hyväksymistä koskevista asioista,

- e) tietojenvaihto mahdollisuuksien mukaan ja yhteinen tutkimustyö elintarviketurvallisuuden alalla käsittäen muun muassa elintarvikkeita koskevat lait ja asetukset, varoitukset jne.,
- f) yhteistyö tutkimuksen ja kehityksen alalla muun muassa kehittyneisiin hoitomuotoihin ja innovatiivisiin harvinaislääkkeisiin liittyvissä asioissa,
- g) sähköiseen terveydenhuoltoon liittyvä tietojenvaihto ja yhteistyö.

3. Sopimuspuolet pyrkivät edistämään sellaisten kansainvälisten terveysalan sopimusten täytäntöönpanoa kuin kansainvälinen terveystäytäntö ja tupakoinnin torjuntaa koskeva puitesopimus.

22 ARTIKLA

Työllisyys- ja sosiaaliasiat

1. Sopimuspuolet sopivat lisäävänsä yhteistyötä työllisyys- ja sosiaaliasioissa, myös globalisaation ja väestörakenteen muutoksen yhteydessä. Ne pyrkivät edistämään yhteistyötä sekä tietojen ja kokemusten vaihtoa työllisyys- ja työvoimakysymyksissä. Yhteistyöaloja voivat olla alueellinen ja sosiaalinen yhteenkuuluvuus, sosiaalinen integroituminen, sosiaaliturvajärjestelmät, osaamisen elinikäinen kehittäminen, työterveys ja työsuojelu, sukupuolten tasa-arvo ja ihmisarvoinen työ.

2. Sopimuspuolet vahvistavat, että on tarpeen tukea globalisaatioprosessia, joka hyödyttää kaikkia, ja edistää täyttä ja tuottavaa työllisyyttä sekä ihmisarvoista työtä olennaisena osana kestävästä kehityksestä ja köyhyyden vähentämisestä.
3. Sopimuspuolet vahvistavat sitoumuksensa kunnioittaa, edistää ja noudattaa kansainvälisesti tunnustettuja työ- ja sosiaalioikeuksia, jotka on vahvistettu erityisesti työelämän perusperiaatteita ja -oikeuksia koskevassa ILO:n julistuksessa.
4. Yhteistyömuotoihin voivat sisältyä muun muassa erityisohjelmat ja -hankkeet yhteisen sopimuksen mukaisesti sekä vuoropuhelu, kahden- tai monenvälinen yhteistyö ja aloitteet yhteisen edun mukaisissa asioissa.

23 ARTIKLA

Ympäristö ja luonnonvarat

1. Sopimuspuolet ovat yhtä mieltä siitä, että luonnonvarojen ja biologian monimuotoisuutta on suojeltava ja hallinnoitava kestäväällä tavalla, sillä ne ovat nykyisen sukupolven ja tulevien sukupolvien kehityksen perusta.

2. Sopimuspuolet pyrkivät jatkamaan ja vahvistamaan yhteistyötään ympäristönsuojelun alalla, myös alueellisella tasolla, erityisesti seuraavilla osa-alueilla:

- a) ilmastonmuutos ja energiatehokkuus,
- b) ympäristötietoisuus,
- c) osallistuminen monenvälisiin ympäristösopimuksiin, joita ovat muun muassa biologista monimuotoisuutta ja bioturvallisuutta koskevat sopimukset ja villieläimistön ja -kasviston uhanalaisten lajien kansainvälistä kauppaa koskeva yleissopimus, ja niiden täytäntöönpano,
- d) ympäristötekniologioiden, -tuotteiden ja -palvelujen edistäminen, mukaan luettuina ympäristöasioiden hallintajärjestelmät ja ympäristömerkinnät,
- e) vaarallisten aineiden sekä vaarallisten jätteiden ja muunlaisten jätteiden rajat ylittävän laittoman kuljetuksen estäminen,
- f) rannikko- ja meriympäristön suojelu sekä saastumisen ja pilaantumisen valvonta,
- g) paikallistason osallistuminen ympäristönsuojeluun keskeisenä osana kestävästä kehityksestä,
- h) maaperä ja maankäytön suunnittelu,
- i) tietojen, asiantuntemuksen ja käytäntöjen vaihto.

3. Sopimuspuolet ottavat asiaankuuluvalla tavalla huomioon kestäväen kehityksen huippukokouksen tulokset ja asiaankuuluvien monenvälisen ympäristösopimusten täytäntöönpanon.

24 ARTIKLA

Ilmastonmuutos

1. Sopimuspuolet tunnustavat ilmastonmuutoksesta kaikille aiheutuvan maailmanlaajuisen uhan ja tarpeen ryhtyä toimenpiteisiin päästöjen leikkaamiseksi, jotta kasvihuonekaasujen pitoisuudet ilmakehässä vakiinnutetaan tasolle, jolla vältetään ihmisen toiminnasta aiheutuvat vaaralliset vaikutukset ilmastojärjestelmään. Sopimuspuolet lisäävät yhteistyötään tällä alalla toimivaltansa rajoissa ja rajoittamatta keskustelua ilmastonmuutoksesta muilla foorumeilla, kuten ilmastonmuutosta koskevan Yhdistyneiden Kansakuntien puitesopimuksen (UNFCCC) yhteydessä. Tällaisella yhteistyöllä pyritään:

- a) torjumaan ilmastonmuutosta yleistavoitteena siirtyä nopeasti vähähiilisiin yhteiskuntiin toteuttamalla kansallisella tasolla tarkoituksenmukaisia hillitsemis- ja sopeuttamistoimia,
- b) edistämään resurssien tehokasta käyttöä muun muassa rohkaisemalla parhaiden saatavilla olevien ja taloudellisesti kannattavien vähähiilisten tekniikoiden laajaa käyttöä ja hillitsemis- ja sopeuttamistoimiin liittyvien normien noudattamista,

- c) vaihtamaan asiantuntemusta ja tietoja kauppajärjestelmien hyödyistä ja rakenteista,
- d) lisäämään julkisen ja yksityisen sektorin rahoitusvälineitä, mukaan luettuina markkinamekanismit ja julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuudet, joilla voitaisiin tehokkaasti tukea toimia ilmastonmuutoksen torjumiseksi,
- e) tekemään yhteistyötä vähähiilisen teknologian tutkimuksen, kehittämisen, levittämisen, käyttöönoton ja siirron alalla kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi talouskasvua vaarantamatta,
- f) vaihtamaan tarvittaessa kokemuksia ja asiantuntemusta kasvihuonekaasujen vaikutusten seurannassa ja tutkimuksessa sekä hillitsemiseen ja sopeutumiseen tähtäävien ohjelmien laadinnassa,
- g) tukemaan tarvittaessa kehitysmaiden hillitsemis- ja sopeuttamistoimia muun muassa Kioton pöytäkirjan joustomekanismein.

2. Tätä varten sopimuspuolet sopivat tiivistävänsä vuoropuhelua ja yhteistyötä poliittisella ja teknisellä tasolla.

25 ARTIKLA

Maatalous, maaseudun kehittäminen ja metsätalous

Sopimuspuolet sopivat edistävänsä maatalouteen, maaseudun kehittämiseen ja metsätalouteen liittyvää yhteistyötä. Sopimuspuolet vaihtavat tietoja ja kehittävät yhteistyötä erityisesti seuraavilla aloilla:

- a) maa- ja metsätalouspolitiikka sekä maa- ja metsätalouden yleiset kansainväliset näkymät,
- b) maantieteellisten merkintöjen rekisteröinti ja suoja,
- c) luonnonmukainen tuotanto,
- d) maa- ja metsätalousalan tutkimus,
- e) maaseudun kehittämisselityikka ja erityisesti maatalouden alojen monipuolistaminen ja uudelleenjärjestely,
- f) kestävä maa- ja metsätalous sekä ympäristövaatimusten sisällyttäminen maatalouspolitiikkaan,
- g) maatalouden, metsätalouden ja ympäristön sekä maaseudun kehittämisselityikan väliset yhteydet,

- h) elintarvikkeina käytettävien maataloustuotteiden myynninedistämistoimet,
- i) kestävä metsänhoito metsien häviämisen estämiseksi ja uusien metsäalojen luomiseksi, mukaan luettuna niiden kehitysmaiden etujen huomioon ottaminen, joista puutavara on peräisin.

26 ARTIKLA

Meret ja kalastus

Sopimuspuolet edistävät yhteistyötä meriä ja kalastusta koskevissa asioissa sekä kahdenvälisellä että monenvälisellä tasolla erityisesti merten ja kalastuksen kestävä ja vastuullisen kehityksen ja hallinnoinnin tukemiseksi. Yhteistyöaloihin voi kuulua:

- a) tietojenvaihto,
- b) tuki kestäväälle ja vastuulliselle pitkän aikavälin meri- ja kalastuspolitiikalle, mukaan luettuna rannikon ja meren luonnonvarojen suojeleminen ja hoito,
- c) toimien tukeminen laittomien, ilmoittamattomien ja sääntelemättömien kalastuskäytäntöjen ehkäisemiseksi ja torjumiseksi.

27 ARTIKLA

Kehitysapu

1. Sopimuspuolet sopivat vaihtavansa tietoja kehitysapupolitiikoistaan tarkoituksenaan aloittaa säännöllinen vuoropuhelu näiden politiikkojen tavoitteista ja sopimuspuolten kolmansissa maissa toteuttamista kehitysapuohjelmista. Sopimuspuolet tutkivat, missä määrin laajempi yhteistyö on mahdollista kyseisten ohjelmien täytäntöönpanoon sovellettavien sopimuspuolten lainsäädäntöjen ja edellytysten mukaisesti.
2. Sopimuspuolet vahvistavat sitoutumisensa kehitysavun tuloksellisuudesta vuonna 2005 annettuun Pariisin julistukseen ja sopivat lujittavansa yhteistyötä kehityksen edistämiseksi.

VI OSASTO

YHTEISTYÖ KOULUTUKSEN JA KULTTUURIN ALOILLA

28 ARTIKLA

Kulttuuriin, tiedotukseen, viestintään, audiovisuaaliseen alaan
ja tiedotusvälineisiin liittyvä yhteistyö

1. Sopimuspuolet sopivat edistävänsä yhteistyötä keskinäisen ymmärtämyksen ja kulttuuriensa tuntemuksen lisäämiseksi.
2. Sopimuspuolet pyrkivät toteuttamaan tarkoituksenmukaisia toimenpiteitä kulttuurivaihdon edistämiseksi ja käynnistämään yhteisiä aloitteita tällä alalla.
3. Sopimuspuolet sopivat tekevänsä tiivistä yhteistyötä asiaankuuluvilla kansainvälisillä foorumeilla, esimerkiksi Yhdistyneiden Kansakuntien kasvatus-,tiede- ja kulttuurijärjestössä (Unesco) ja ASEM:ssä, yhteisiin tavoitteisiin pyrkimiseksi ja kulttuurin monimuotoisuuden edistämiseksi noudattaen Unescon yleissopimusta kulttuuri-ilmaisujen moninaisuuden suojelemisesta ja edistämisestä.
4. Sopimuspuolet harkitsevat keinoja vaihdon, yhteistyön ja vuoropuhelun edistämiseksi asiaankuuluvien instituutioiden välillä audiovisuaali- ja tiedotusvälineiden alalla.

29 ARTIKLA

Koulutus

1. Sopimuspuolet tunnustavat koulutuksen keskeisen merkityksen maailmanlaajuisen tietopohjaiseen talouteen osallistumaan kykenevien henkilöresurssien kehittymiselle sekä sen, että yhteistyö koulutuksen alalla on niiden yhteinen etu.
2. Sopimuspuolet sitoutuvat yhteisten etujensa ja kukin koulutuspolitiikkansa tavoitteiden mukaisesti tukemaan yhteisesti sopivia yhteistyötoimia koulutuksen ja nuorison aloilla painottaen erityisesti korkeakoulutusta. Yhteistyömuotoja voivat olla erityisesti:
 - a) yhteistyöhankkeiden tukeminen Euroopan unionin ja Korean tasavallan koulutuslaitosten välillä tavoitteena edistää opetussuunnitelmien kehittämistä, yhteisiä opinto-ohjelmia ja opiskelijoiden liikkuvuutta,
 - b) vuoropuhelu, tutkimukset ja tietojen ja asiantuntemuksen vaihto koulutuspolitiikan alalla,
 - c) opiskelijoiden, korkeakoulujen opetus- ja hallintohenkilöstön sekä nuorisotyöntekijöiden vaihdon edistäminen muun muassa Erasmus Mundus -ohjelman kautta,
 - d) yhteistyö yhteisen edun mukaisilla koulutuksen osa-alueilla.

VII OSASTO

YHTEISTYÖ OIKEUDEN, VAPAUDEN JA TURVALLISUUDEN ALALLA

30 ARTIKLA

Oikeusvaltioperiaate

Yhteistyössään oikeuden, vapauden ja turvallisuuden alalla sopimuspuolet pyrkivät erityisesti edistämään oikeusvaltioperiaatetta, johon kuuluvat oikeuslaitoksen riippumattomuus, oikeuden saatavuus ja oikeus oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin.

31 ARTIKLA

Oikeudellinen yhteistyö

1. Sopimuspuolet sopivat kehittävänsä siviili- ja kauppaoikeuden alan yhteistyötä erityisesti siviilioikeudellista yhteistyötä koskevien monenvälisten yleissopimusten ratifioinnin ja täytäntöönpanon osalta, mukaan luettuna kansainvälistä yksityisoikeutta käsittelevän Haagin konferenssin yleissopimukset kansainvälisen oikeudellisen yhteistyön ja kansainvälisten oikeudenkäyntien alalla sekä lastensuojelun alalla.
2. Sopimuspuolet sopivat helpottavansa ja edistävänsä välimiesratkaisuja siviili- ja kauppaoikeuden alan riita-asioissa sovellettavien kansainvälisten välineiden mukaisesti aina kun se on mahdollista.

3. Rikosasioita koskevan oikeudellisen yhteistyön osalta sopimuspuolet pyrkivät kehittämään keskinäiseen oikeusapuun ja luovuttamiseen liittyviä järjestelyjä. Tähän kuuluu tarvittaessa liittyminen Yhdistyneiden Kansakuntien asiaa koskeviin kansainvälisiin välineisiin, mukaan lukien tämän sopimuksen 6 artiklassa tarkoitettu Kansainvälisen rikostuomioistuimen Rooman perussääntö, ja niiden täytäntöönpano.

32 ARTIKLA

Henkilötietojen suoja

1. Sopimuspuolet sopivat tekevänsä yhteistyötä parantaakseen henkilötietojen suojaa sellaisten korkeimpien kansainvälisten normien tasoiseksi, jotka sisältyvät tietokoneistettujen henkilötiedostojen sääntelyä koskeviin Yhdistyneiden Kansakuntien suuntaviivoihin (YK:n yleiskokouksen 14 päivänä joulukuuta 1990 antama päätöslauselma 45/95).
2. Henkilötietojen suojan alalla tehtävään yhteistyöhön voi sisältyä muun muassa tietojen ja asiantuntemuksen vaihto.

33 ARTIKLA

Muuttoliike

1. Sopimuspuolet sopivat tiivistävänsä ja lisäävänsä yhteistyötä laittoman muuton, ihmisten salakuljetuksen ja ihmiskaupan aloilla sekä muuttokysymysten sisällyttämisessä maahanmuuttajien lähtöalueiden sosiaalis-taloudellisiin kehitysstrategioihin.

2. Sopimuspuolet sopivat ottavansa laittoman maahanmuuton ehkäisemiseksi ja hallitsemiseksi tehtävän yhteistyön puitteissa takaisin toisen sopimuspuolen alueella laittomasti oleskelevat kansalaisensa. Sopimuspuolet antavat kansalaisilleen asianmukaiset henkilöllisyystodistukset tätä varten. Kun henkilön kansalaisuudesta on epäselvyyttä, sopimuspuolet sopivat niiden kansalaisiksi väitettyjen henkilöiden tunnistamisesta.

3. Sopimuspuolet pyrkivät tekemään tarvittaessa sopimuksen, jolla säännellään niiden kansalaisten takaisinottoa koskevia erityisiä velvollisuuksia. Tässä yhteydessä käsitellään myös muiden maiden kansalaisia ja kansalaisuudettomia henkilöitä koskevia ehtoja.

34 ARTIKLA

Laittomien huumausaineiden torjunta

1. Sopimuspuolet pyrkivät lakiensa ja asetustensa mukaisesti vähentämään laittomien huumausaineiden tarjontaa, kauppaa ja kysyntää sekä niiden vaikutuksia huumausaineiden käyttäjiin ja koko yhteiskuntaan ja estämään tehokkaammin huumausaineiden ja psykotrooppisten aineiden laittomaan valmistukseen käytettävien huumausaineiden lähtöaineiden kulkeutuminen. Sopimuspuolet varmistavat, että niiden tähän tavoitteeseen tähtäävässä yhteistyössä sovelletaan kattavaa ja tasapainoista lähestymistapaa sekä laillista markkinoiden sääntelyä, tehokkaita toimia ja koordinoitua toimivaltaisten viranomaisten välillä, mukaan luettuina terveyst-, koulutus-, sosiaali-, lainvalvonta- ja oikeusviranomaiset.

2. Sopimuspuolet sopivat näiden tavoitteiden saavuttamiseksi tarvittavista yhteistyötavoista. Toimien perustana ovat yhteisesti sovitut periaatteet, jotka ovat alan kansainvälisten yleissopimusten ja Yhdistyneiden Kansakuntien yleiskokouksen huumausaineita käsitelleen 20. erityisistunnon kesäkuussa 1998 antamien poliittisen julistuksen ja huumausaineiden kysynnän vähentämisen suuntaa-antavia periaatteita koskevan erityisen julistuksen mukaiset.

35 ARTIKLA

Järjestäytyneen rikollisuuden ja korruption torjunta

Sopimuspuolet sopivat tekevänsä yhteistyötä ja toimivansa järjestäytyneen rikollisuuden, talousrikollisuuden, korruption, väärentämisen ja laittoman liiketoiminnan torjumiseksi täyttämällä kaikilta osin voimassa olevat keskinäiset kansainväliset velvoitteensa tällä alalla myös mitä tulee yhteistyöhön korruption avulla saadun omaisuuden tai saatujen varojen takaisinsaamiseksi. Sopimuspuolet edistävät kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden vastaisen YK:n yleissopimuksen ja sen lisäpöytäkirjojen sekä korruption vastaisen YK:n yleissopimuksen täytäntöönpanoa.

36 ARTIKLA

Rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjunta

1. Sopimuspuolet ovat yhtä mieltä siitä, että tarvitaan toimintaa ja yhteistyötä, jolla estetään niiden rahoitusjärjestelmien käyttö kaikenlaisesta rikollisesta toiminnasta kuten huumausaineiden kaupasta ja korruptiosta saatavaan tuottoon liittyvään rahanpesuun ja terrorismin rahoittamiseen. Tällainen yhteistyö kattaa myös rikoksista saatavaan tuottoon perustuvan omaisuuden ja perustuvien varojen takaisinsaamisen.
2. Sopimuspuolet voivat vaihtaa asiaan liittyviä tietoja lainsäädäntönsä mukaisesti ja soveltaa alalla toimivien asiaankuuluvien kansainvälisten elinten, kuten rahanpesunvastaisen toimintaryhmän (FATF), hyväksymiä normeja vastaavia asianmukaisia normeja rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjumiseksi.

37 ARTIKLA

Tietoverkkorikollisuuden torjunta

1. Sopimuspuolet lujittavat yhteistyötä korkeateknologiaan liittyvien rikosten, tietoverkkorikosten ja sähköisten rikosten sekä terrorististen sisältöjen internetissä levittämisen ehkäisemiseksi ja torjumiseksi vaihtamalla tietoja ja käytännön kokemuksia kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti ja velvollisuuksiensa rajoissa.
2. Sopimuspuolet vaihtavat tietoja tietoverkkorikoksiin erikoistuneiden tutkijoiden koulutuksesta, tietoverkkorikollisuuden tutkinnasta sekä digitaalisesta forensisestä tieteestä.

38 ARTIKLA

Lainvalvontayhteistyö

Sopimuspuolet sopivat lainvalvontaviranomaisten, -virastojen ja -yksiköiden välisestä yhteistyöstä sekä osallistumisesta molempia sopimuspuolia koskevien kansainvälisten rikosuhkien torjuntaan. Lainvalvontaviranomaisten, -virastojen ja -yksiköiden yhteistyöhön voi sisältyä keskinäisen tutkinta-avun antaminen, tietojen jakaminen tutkintatekniikoista, yhteisen koulutuksen järjestäminen lainvalvontahenkilöstölle sekä muuntyyppinen yhteistoiminta ja apu, josta sopimuspuolet sopivat keskenään.

VIII OSASTO

YHTEISTYÖ MUILLA ALOILLA

39 ARTIKLA

Matkailu

Sopimuspuolet sitoutuvat aikaansaamaan yhteistyön matkailun alalla lisätäkseen keskinäistä ymmärtämystä ja edistääkseen matkailun tasapainoista ja kestäväää kehitystä.

Yhteistyömuotoja voivat olla erityisesti:

- a) tietojenvaihto yhteisen edun mukaisista matkailuun liittyvistä asioista,
- b) matkailutapahtumien järjestäminen,
- c) matkailuvaihto,
- d) kulttuuriperinnön suojeluun ja hallinnointiin liittyvä yhteistyö,
- e) matkailun hallinnointiin liittyvä yhteistyö.

40 ARTIKLA

Kansalaisyhteiskunta

Sopimuspuolet tunnustavat järjestäytyneen kansalaisyhteiskunnan roolin tämän sopimuksen mukaisessa vuoropuhelu- ja yhteistyöprosessissa ja sen mahdollisen osallistumisen tähän prosessiin ja sopivat edistävänsä järjestäytyneen kansalaisyhteiskunnan kanssa käytävää todellista vuoropuhelua ja sen tosiasiallista osallistumista.

41 ARTIKLA

Julkishallinto

Sopimuspuolet sopivat tekevänsä yhteistyötä vaihtamalla kokemuksia ja parhaita käytäntöjä julkishallinnon nykyaikaistamisesta aikaisempien toimien pohjalta muun muassa seuraavilla aloilla:

- a) organisatorisen tehokkuuden parantaminen,
- b) hallintoelinten palvelutarjonnan tehostaminen,
- c) julkisten resurssien avoimen hallinnoinnin ja vastuullisuuden varmistaminen,
- d) lainsäädäntökehyksen ja institutionaalisen kehyksen parantaminen,
- e) politiikan suunnittelu ja täytäntöönpano.

42 ARTIKLA

Tilastot

1. Sopimuspuolet kehittävät ja lujittavat yhteistyötään tilastoihin liittyvissä kysymyksissä ja edistävät näin pitkän aikavälin tavoitetta tuottaa oikea-aikaisesti kansainvälisesti vertailukelpoisia ja luotettavia tilastotietoja. Kestävien, tehokkaiden ja ammatillisesti riippumattomien tilastointijärjestelmien odotetaan tuottavan sopimuspuolten kansalaisten, yritysten ja päättäjien tarvitsemia tietoja, jotta nämä pystyvät tekemään tosiasioihin perustuvia päätöksiä. Sopimuspuolet muun muassa vaihtavat tietoja ja asiantuntemusta ja kehittävät yhteistyötä aiemmin saatujen kokemusten pohjalta.

Yhteistyöllä pyritään:

- a) molempien sopimuspuolten tilastointijärjestelmien asteittaiseen yhdenmukaistamiseen,

- b) sopimuspuolten välisen tietojenvaihdon tarkentamiseen asiaankuuluvien kansainvälisten metodiikkujen soveltaminen huomioon ottaen,
- c) tilastotyöntekijöiden ammatillisten valmiuksien parantamiseen, jotta he voivat soveltaa asiaankuuluvia tilastostandardeja,
- d) edistämään kokemusten vaihtoa sopimuspuolten välillä tilastollisen osaamisen kehittämistä.

2. Yhteistyömuotoihin voi sisältyä muun muassa erityisohjelmia ja -hankkeita yhteisen sopimuksen mukaisesti sekä kahden- tai monenvälinen vuoropuhelu, yhteistyö ja aloitteet yhteisen edun mukaisissa asioissa.

IX OSASTO

INSTITUTIONAALINEN KEHYS

43 ARTIKLA

Muut sopimukset

1. Kumotaan Euroopan yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Korean tasavallan välinen kauppaa ja yhteistyötä koskeva puitesopimus, joka allekirjoitettiin Luxemburgissa 28 päivänä lokakuuta 1996 ja joka tuli voimaan 1 päivänä huhtikuuta 2001.
2. Tällä sopimuksella päivitetään ja korvataan edellä mainittu sopimus. Viittauksia edellä mainittuun sopimukseen kaikissa muissa sopimuspuolten välisissä sopimuksissa pidetään viittauksina tähän sopimukseen.
3. Sopimuspuolet voivat täydentää tätä sopimusta tekemällä erityissopimuksia millä tahansa tämän sopimuksen kattamalla yhteistyön alalla. Tällaiset erityissopimukset ovat erottamaton osa tällä sopimuksella säänneltyjä yleisiä kahdenvälisiä suhteita, ja ne muodostavat osan yhteisestä institutionaalisesta kehyksestä.

4. Samoin voimassa olevia sopimuksia, jotka koskevat tämän sopimuksen alaan kuuluvia tiettyjä yhteistyön aloja, pidetään osana tällä sopimuksella säänneltyjä yleisiä kahdenvälisiä suhteita ja osana yhteistä institutionaalista kehystä.

44 ARTIKLA

Sekakomitea

1. Sopimuspuolet perustavat tämän sopimuksen mukaisesti sekakomitean, joka koostuu Euroopan unionin neuvoston jäsenten edustajista ja Euroopan komission edustajista sekä Korean tasavallan edustajista.
2. Sekakomiteassa käydään neuvotteluja tämän sopimuksen täytäntöönpanon helpottamiseksi, sopimuksen yleisten tavoitteiden edistämiseksi, yleisen johdonmukaisuuden säilyttämiseksi suhteissa ja sopimuspuolten välisten muiden sopimusten moitteettoman toiminnan varmistamiseksi.
3. Sekakomitean tehtävänä on:
 - a) varmistaa tämän sopimuksen moitteeton toiminta,

- b) seurata sopimuspuolten välisten laaja-alaisten suhteiden kehittymistä,
- c) pyytää tarvittaessa tietoja muiden yhteiseen institutionaaliseen kehykseen kuuluvien sopimusten nojalla perustetuilta komiteoilta tai muilta elimiltä ja tarkastella niiden toimittamia kertomuksia,
- d) vaihtaa näkemyksiä ja tehdä ehdotuksia yhteisen edun mukaisista asioista, tulevat toimet ja niiden toteuttamiseen käytettävissä olevat resurssit mukaan luettuina,
- e) vahvistaa painopisteet tämän sopimuksen tavoitteisiin nähden,
- f) etsiä asianmukaisia menetelmiä estääkseen ongelmien syntymisen sopimuksen soveltamisalaan kuuluvilla aloilla,
- g) ratkaista tämän sopimuksen soveltamisesta tai tulkinnasta mahdollisesti aiheutuvat erimielisyydet konsensusperiaatetta noudattaen 45 artiklan 3 kohdan mukaisesti,
- h) tutkia kaikki jonkin sopimuspuolen esittämät tiedot velvoitteiden täyttämättä jättämisestä ja käydä toisen sopimuspuolen kanssa neuvotteluja molempien sopimuspuolten hyväksyttävissä olevan ratkaisun löytämiseksi 45 artiklan 3 kohdan mukaisesti.

4. Sekakomitea kokoontuu tavallisesti kerran vuodessa vuorotellen Brysselissä ja Soulissa. Komitean erityiskokouksia järjestetään jommankumman sopimuspuolen pyynnöstä. Sekakomitean puheenjohtajana toimii vuorotellen kumpikin sopimuspuoli. Komitea kokoontuu normaalisti ylempien virkamiesten tasolla.

45 ARTIKLA

Täytäntöönpanoa koskevat säännöt

1. Sopimuspuolet toteuttavat kaikki tämän sopimuksen mukaisten velvoitteidensa täyttämiseksi tarvittavat yleiset ja erityiset toimenpiteet ja varmistavat, että ne toimivat tässä sopimuksessa vahvistettujen tavoitteiden mukaisesti.
2. Täytäntöönpano perustuu konsensusperiaatteeseen ja vuoropuheluun. Jos tämän sopimuksen soveltamisesta tai tulkinnasta on kuitenkin eriäviä näkemyksiä, jompikumpi sopimuspuoli toimittaa asian sekakomitean käsiteltäväksi.
3. Jos sopimuspuoli katsoo, että toinen sopimuspuoli on jättänyt täyttämättä tämän sopimuksen mukaiset velvoitteensa, se voi toteuttaa tarvittavat toimenpiteet kansainvälisen oikeuden mukaisesti. Erityisen kiireellisiä tapauksia lukuun ottamatta sopimuspuolen on tätä ennen esitettävä kaikki tarvittavat tiedot sekakomitealle, jotta se voi tutkia tilanteen perusteellisesti. Sopimuspuolten on neuvoteltava sekakomiteassa, ja jos molemmat sopimuspuolet pääsevät siitä sopimukseen, sekakomitean nimeämä välittäjä voi helpottaa näitä neuvotteluja.

4. Jos kyseessä on erityisen kiireellinen tapaus, toimenpiteestä on ilmoitettava välittömästi toiselle sopimuspuolelle. Neuvotteluja käydään enintään kahdenkymmenen (20) päivän ajan toisen sopimuspuolen pyynnöstä. Toimenpidettä sovelletaan tämän ajanjakson jälkeen. Tässä tapauksessa toinen sopimuspuoli voi pyytää välimiesmenettelyä 46 artiklan mukaisesti toimenpiteeseen liittyvän näkökohdan tai toimenpiteen perusteen tarkastelemiseksi.

46 ARTIKLA

Välimiesmenettely

1. Välityslautakuntaan kuuluu kolme (3) välimiestä. Kumpikin sopimuspuoli nimittää yhden välimiehen ja sekakomitea nimittää tarvittaessa kolmannen välimiehen neljäntoista (14) päivän kuluessa jommankumman sopimuspuolen pyynnöstä välimiesmenettelyä varten. Sopimuspuoli ilmoittaa välittömästi kirjallisesti diplomaattiteitse toiselle sopimuspuolelle välimiehen nimittämisestä. Välimiehet tekevät päätöksensä äänten enemmistöllä. Välimiehet yrittävät päästä päätökseen mahdollisimman nopeasti ja joka tapauksessa viimeistään kolmen (3) kuukauden kuluttua välimiesten nimittämispäivästä. Sekakomitea sopii yksityiskohtaisista menettelyistä, jotta välimiesmenettely saadaan käytyä nopeasti.

2. Kummankin riidan osapuolen on toteutettava välimiesten päätöksen täytäntöönpanon edellyttämät toimenpiteet. Välimiesten on pyydettäessä annettava suosituksia päätöksensä täytäntöönpanosta siten, että tämän sopimuksen mukaisten oikeuksien ja velvoitteiden välinen tasapaino saadaan palautettua.

X OSASTO

LOPPUMÄÄRÄYKSET

47 ARTIKLA

Määritelmä

Tässä sopimuksessa 'sopimuspuolilla' tarkoitetaan Euroopan unionia tai sen jäsenvaltioita taikka Euroopan unionia ja sen jäsenvaltioita, kutakin toimivaltansa mukaisesti, sekä Korean tasavaltaa.

48 ARTIKLA

Kansallinen turvallisuus ja tietojen luovuttaminen

Minkään tässä sopimuksessa ei katsota edellyttävän sopimuspuolen antavan tietoja, joiden luovuttamisen se katsoo olevan keskeisten turvallisuusetujensa vastaista.

49 ARTIKLA

Voimaantulo, kesto ja voimassaolon päättyminen

1. Tämä sopimus tulee voimaan sitä päivää seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä, jona sopimuspuolet ovat ilmoittaneet toisilleen tätä tarkoitusta varten tarvittavien oikeudellisten menettelyjen saattamisesta päätökseen.
2. Sen estämättä, mitä 1 kohdassa määrätään, tätä sopimusta sovelletaan väliaikaisesti sen voimaantuloon asti. Väliaikainen soveltaminen alkaa sitä päivää seuraavan ensimmäisen kuukauden ensimmäisenä päivänä, jona sopimuspuolet ovat ilmoittaneet toisilleen tarvittavien menettelyjen saattamisesta päätökseen.
3. Tämä sopimus on voimassa toistaiseksi. Kumpi tahansa sopimuspuoli voi ilmoittaa toiselle sopimuspuolelle kirjallisesti aikomuksestaan irtisanoa tämä sopimus. Irtisanominen tulee voimaan kuuden kuukauden kuluttua tästä ilmoituksesta.

50 ARTIKLA

Ilmoitukset

Sopimuksen 49 artiklan mukaiset ilmoitukset tehdään Euroopan unionin neuvoston pääsihteeristölle ja vastaavasti Korean tasavallan ulkoasiain- ja kauppaministeriölle.

51 ARTIKLA

Julistukset ja liitteet

Tämän sopimuksen julistukset ja liitteet ovat erottamaton osa tätä sopimusta.

52 ARTIKLA

Alueellinen soveltaminen

Tätä sopimusta sovelletaan alueisiin, joilla sovelletaan Euroopan unionista tehtyä sopimusta siinä määrätyin edellytyksin, sekä Korean tasavallan alueeseen.

53 ARTIKLA

Todistusvoimaiset tekstit

Tämä sopimus laaditaan kahtena kappaleena bulgarian, englannin, espanjan, hollannin, italian, kreikan, latvian, liettuan, maltan, portugalin, puolan, ranskan, romanian, ruotsin, saksan, slovakin, sloveenin, suomen, tanskan, tšekin, unkarin, viron ja korean kielellä, ja jokainen teksti on yhtä todistusvoimainen.